

Universitatea
Transilvania
din Braşov

ŞCOALA DOCTORALĂ INTERDISCIPLINARĂ
Bulevardul Eroilor 29
500036 - Braşov
tel: (+40) 268.413.000 | fax: (+40) 268.410.525
secretariat-sdi@unitbv.ro | www.unitbv.ro

Anexa 5

RAPORT DE EVALUARE AL COMISIEI DE ABILITARE

Din data de **13.12.2019**

Numele și prenumele candidatului: **conf. dr. Elena BUJA**

Titlul tezei de abilitare: **Language Acquisition and Intercultural Communication. Language, Discourse, and Nonverbal Communication**

Domeniul de studii universitare de doctorat: **Filologie**

Denumirea Instituției Organizatoare de Studii Universitare de Doctorat (IOSUD) unde a avut loc ședința publică de susținere a tezei de abilitare: **Universitatea Transilvania din Braşov**

Punctele tari ale tezei de abilitare:

Teza de abilitare intitulată *Language Acquisition and Intercultural Communication* este corect structurată, în două părți majore: prima parte este dedicată realizărilor științifice la nivelul celor două domenii de cercetare de interes ale candidatei – *achiziția limbii române și comunicarea interculturală*, iar a doua parte cuprinde planul de dezvoltare a carierei profesionale.

a) Noutatea și relevanța cercetării

Membrii comisiei apreciază în mod deosebit teza de doctorat, intitulată *Relating Events in Narrative: A Case Study of Romanian*, o lucrare de pionierat în domeniul achiziției limbii române ce urmărește modul în care copii de diferite vârste, vorbitori nativi de limbă română, reușesc să construiască o poveste pe baza unor imagini. Prin această lucrare, candidata a reușit să umple un gol existent în lingvistica românească și, în același timp, să contribuie cu date de limbă română la cercetarea trans-lingvistică în domeniul achiziției limbii materne, precum și la înțelegerea mai bună a profilului lingvistic al copiilor cu deficiențe de limbaj. Cercetările efectuate în SUA (ex. Labov) sunt încă puțin cunoscute în spațiul românesc, situație pe care teza de doctorat elaborată de dna conf. dr. Elena Buja o remediază cu succes.

b) Coerența și interdisciplinaritatea cercetării

Membrii comisiei au constatat că dna conf. dr. Elena Buja folosește rezultatele cercetărilor în cursurile pe care le susține la nivel de licență și masterat, existând o coerență clară între activitatea de cercetare și cea didactică. Din parcurgerea tezei de abilitare, se remarcă activitatea de cercetare continuă, cu rezultate deosebite în domeniul achiziției limbii române. Astfel, prin lucrările publicate, dna conf. dr. Elena Buja a dezvoltat acest domeniu în spațiul lingvistic românesc și face dovada coerenței studiilor, dar și a interdisciplinarității cercetării, lucrările publicate fiind centrate pe achiziția fonologiei, achiziția vocabularului și a unor aspecte de gramatică, precum și pe dezvoltarea deprinderilor narative ale copiilor vorbitori nativi de limbă română.

A doua arie de interes, comunicarea interculturală, este în concordanță cu preocupările de cercetare și predare ale candidatei și este rezultatul interesului crescând pentru procesul de globalizare, înțeles mai ales din prisma intensificării contactelor interculturale. Premisa de la care pleacă dna conf. dr. Elena Buja este că înțelegerea diferențelor culturale între popoare se poate realiza prin abordarea culturii dintr-o multitudine de perspective, folosind opere literare, muzică sau filme, dar și de experiențe interculturale proprii.

c) Diversitatea și rigoarea metodologiei de cercetare

Teza de abilitare evidențiază cunoașterea în profunzime și utilizarea, de către candidată, a metodologiilor adecvate și diverse pentru atingerea obiectivelor propuse pentru fiecare dintre cele două direcții de cercetare prezentate anterior. Pe de o parte, candidata și-a însușit un întreg eșafodaj teoretic și metodologiile afiliate acestuia din literatura de specialitate; pe de altă parte, dna conf. dr. Elena Buja folosește cu succes metode moderne preluate din sociologie și antropologie (chestionare, interviuri) sau din lingvistica bazată pe corpus. Astfel, abordarea diferențelor culturale s-a făcut din prisma comportamentului nonverbal, culturile care au fost comparate fiind cea britanică, persană și indiană, subliniindu-se atât asemănările, dar mai ales diferențele dintre acestea, care – în comunicarea interculturală – pot cauza disensiuni, sentimente de frustrare sau stereotipuri. De asemenea, în alte lucrări abordarea diferențelor culturale s-a făcut din prisma celor 6 dimensiuni propuse de Hofstede (1980) și Hofstede *et al.* (2010): ecartul puterii, individualism vs colectivism, masculinitate vs feminitate, evitarea incertitudinii, orientarea pe termen lung și privilegiu vs restricție.

d) Diseminarea cercetării prin publicații la edituri și jurnale relevante pentru domeniu

Din parcurgerea tezei de abilitare, reiese faptul că dna conf. dr. Elena Buja a fost constant preocupată de diseminarea cercetărilor în jurnale de specialitate și/sau la conferințe din România și străinătate. Se remarcă publicarea a 4 volume în calitate de unic autor, dar și

a mai mult de 40 de articole ce au fost publicate în jurnale de specialitate, din țară și din străinătate, relevante pentru domeniu.

Punctele slabe ale tezei de abilitare:

Membrii comisiei nu au identificat puncte slabe ale tezei de abilitare, activitatea de cercetare a dnei conf. dr. Elena Buja distingându-se prin claritate, rigoare și profesionalism. Membrii comisiei au făcut sugestii de extindere a studiilor prin integrarea abordărilor specifice generativismului privind achiziția structurilor gramaticale în limba română, precum și sugestii bibliografice de actualitate privitoare la fonetica limbii române (Margaret E.L. Renwick, *The Phonetics and Phonology of Contrast: The Case of the Romanian Vowel System*, 2014).

Întrebările formulate de comisie și răspunsurile candidatului / Observațiile comisiei

1. **Prof. dr. Ștefan Oltean:** Apreciez teza pentru contribuțiile importante în domeniul achiziției limbii. Luați în considerare varianta folosirii programelor specializate pentru identificarea trăsăturilor fonetice?

Răspuns: Există programul PRATT, pe care intenționez să-l folosesc în viitor.

2. **Prof. dr. Larisa Avram:** Cred că munca depusă pentru obținerea acestor rezultate este enormă și consider că este o cercetare veritabilă. Teza dvs. este prima în acest domeniu, în România, și include primul corpus de acest fel pe care în prezent îl folosesc doctoranzi din România. E important să evidențiem că studiile de achiziție fonetică și fonologică ar putea crea premisele dezvoltării lingvisticii clinice, un domeniu care deocamdată nu există în România. V-ați gândit să corelați problemele de achiziție a fonologiei cu activitatea logopedică și terapeutică? Un exemplu ar fi testul pentru „consonant clusters” care ar putea să ofere date despre dezvoltarea tipică și, ulterior, ar putea fi punctul de referință pentru identificarea și corectarea problemelor de achiziție fonetică în limba română.

Răspuns: Recent, am luat legătura cu Facultatea de Psihologie, m-am interesat de un logoped și am intrat în legătură cu un medic pentru probleme de implant cohlear.

3. **Prof. dr. Mihaela Gheorghe:** Am admirat activitatea depusă de colega mea, dna conf. dr. Elena Buja, care se caracterizează prin seriozitate și temeinicie. În ce direcție vă gândiți că ați conduce teze de doctorat?

Răspuns: Domeniul meu preferat este achiziția limbii la copii, deoarece în limba română poate fi dezvoltat prin contribuții originale, inclusiv prin punerea la dispoziția cercetătorilor din străinătate a corpusurilor de texte.

4. **Prof. dr. Răzvan Săftoiu:** Care ar putea fi contribuția unui lingvist într-o echipă interdisciplinară de corectare a deficiențelor de vorbire a copiilor?

Răspuns: Concepția despre limbă din perspectiva unui lingvist ar putea ajuta la o mai bună înțelegere și implicit corectare a deficiențelor.

Comisia se retrage pentru deliberare. La revenirea membrilor comisiei, președintele prezintă rezultatul propus de comisia de specialitate.

CONCLUZIA COMISIEI DE ABILITARE:

Având în vedere activitatea de cercetare, contribuțiile originale în domeniile achiziției limbii (fonetică, fonologie, lexic, morfologie, gramatică și narațiune) și comunicării interculturale, membrii comisiei recomandă cu toată convingerea **acordarea atestatului de abilitare** dnei conf. dr. Elena Buja, care are competențe depline specifice unui viitor conducător de doctorat.

În încheierea ședinței, se dă cuvântul candidatei care mulțumește colegilor pentru susținere și membrilor comisiei pentru observații și comentarii, pe care le consideră utile pentru activitatea ulterioară.

COMISIA DE ABILITARE

Nume și prenume

Semnătura

Prof. dr. Larisa AVRAM, Universitatea din București

Prof. dr. Ștefan OLTEAN, Universitatea Babeș-Bolyai din Cluj-Napoca

Prof. dr. Mihaela GHEORGHE, Universitatea Transilvania din Brașov

Universitatea Transilvania din Braşov
Facultatea de Litere

PROCES VERBAL

încheiat astăzi, 13.12.2019, cu ocazia susţinerii publice a tezei de abilitare elaborată de conf. dr. Elena BUJA, în vederea obţinerii atestatului de abilitare, în domeniul Filologie

Preşedintele deschide şedinţa, anunţă scopul şi prezintă comisia de specialişti, formată din:

SPECIALIST: Prof. dr. Larisa AVRAM, Universitatea din Bucureşti
SPECIALIST: Prof. dr. Ştefan OLTEAN, Universitatea Babeş-Bolyai din Cluj-Napoca
SPECIALIST: Prof. dr. Mihaela GHEORGHE, Universitatea Transilvania din Braşov

Se dă cuvântul dnei conf. dr. Elena BUJA, care prezintă sinteza tezei de abilitare.

Se dă cuvântul, în continuare, specialiştilor din componenţa comisiei de specialitate pentru evaluarea tezei de abilitare.

Se consemnează întrebările formulate de membrii comisiei de specialitate şi de publicul participant, precum şi răspunsurile candidatului:

1. **Prof. dr. Ştefan Oltean:** Apreciez teza pentru contribuţiile importante în domeniul achiziţiei limbii. Luaţi în considerare varianta folosirii programelor specializate pentru identificarea trăsăturilor fonetice?

Răspuns: Există programul PRATT, pe care intenţionez să-l folosesc în viitor.

2. **Prof. dr. Larisa Avram:** Cred că munca depusă pentru obţinerea acestor rezultate este enormă şi consider că este o cercetare veritabilă. Teza dvs. este prima în acest domeniu, în România, şi include primul corpus de acest fel pe care în prezent îl folosesc doctoranzi din România. E important să evidenţiem că studiile de achiziţie fonetică şi fonologică ar putea crea premisele dezvoltării lingvisticii clinice, un domeniu care deocamdată nu există în România. V-aţi gândit să corelaţi problemele de achiziţie a fonologiei cu activitatea logopedică şi terapeutică? Un exemplu ar fi testul pentru „consonant clusters” care ar putea să ofere date despre dezvoltarea tipică şi, ulterior, ar putea fi punctul de referinţă pentru identificarea şi corectarea problemelor de achiziţie fonetică în limba română.

Răspuns: Recent, am luat legătura cu Facultatea de Psihologie, m-am interesat de un logoped şi am intrat în legătură cu un medic pentru probleme de implant cohlear.

3. **Prof. dr. Mihaela Gheorghe:** Am admirat activitatea depusă de colega mea, dna conf. dr. Elena Buja, care se caracterizează prin seriozitate și temeinicie. În ce direcție vă gândiți că ați conduce teze de doctorat?

Răspuns: Domeniul meu preferat este achiziția limbii la copii, deoarece în limba română poate fi dezvoltat prin contribuții originale, inclusiv prin punerea la dispoziția cercetătorilor din străinătate a corpusurilor de texte.

4. **Prof. dr. Răzvan Săftoiu:** Care ar putea fi contribuția unui lingvist într-o echipă interdisciplinară de corectare a deficiențelor de vorbire a copiilor?

Răspuns: Concepția despre limbă din perspectiva unui lingvist ar putea ajuta la o mai bună înțelegere și implicit corectare a deficiențelor.

În final, după deliberări, președintele de comisie prezintă rezultatul propus de comisia de specialitate.

Având în vedere activitatea de cercetare, contribuțiile originale în domeniile achiziției limbii (fonetică, fonologie, lexic, morfologie, gramatică și narațiune) și comunicării interculturale, membrii comisiei recomandă cu toată convingerea **acordarea atestatului de abilitare** dnei conf. dr. Elena Buja, care are competențe depline specifice unui viitor conducător de doctorat.

În încheierea ședinței, se dă cuvântul candidatului.

Președinte,
Prof. dr. Răzvan SĂFTOIU

Secretar,
Prof. dr. Gabriela CHEFNEUX